

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Rabini a kantorů:

V r. 1837 Abraham Grünfeld, rabín, nar. r. 1800 v Kolíně, v r. 1837 Josef Wirzburg, uč. pomocník (Schulgehilfe), nar. r. 1819 v Kolíně, v r. 1847 Dr. Marcus Melis, nar. r. 1811 v Praze (rabín), v r. 1847 Joachim Rosenthal, uč. pomocník (Schulgehilfe), nar. r. 1819 v Kolíně, v r. 1877 Emanuel Pollak, Kantor und Lehrer, v r. 1877—1879 Jindřich Löbelle, Kantor und Lehrer, v r. 1883 S. Fischmann, Kantor u. Lehrer, v r. 1884—1888 Boss. Kantor u. Lehrer, v r. 1888—1889 M. Bußgang, Kantor u. Lehrer, v r. 1889—1891 Gabriel Gottlieb, Kant. u. Lehr., v r. 1891 Siegm. Schrecker, Kantor u. Lehrer, v r. 1891—1920 Adolf Lieben, Kantor u. Lehrer, Max Kohn, Kantor u. Lehrer, Leop. Fischer, Kant. u. Lehr., Rudolf Freund, Kantor u. Lehrer, Gustav Blan, Kantor u. Lehrer, Isak Nettl Kantor u. Lehrer.

Isak Nettl byl posledním rb. a uč. u o. židovské. Na škole žid. nevyučoval, ta byla již zrušena pro nedostatek dětí. Nyní jezdí do města k náboženským úkonům rb. z Mladé Boleslavě.

Při sčítání lidu, konaném v roce 1890, bylo napočítáno na okrese mnichovohradištském 214 osob náboženství židovského.

Židé bydlili v následujících obcích: Bakov 10, Boreč 2, Bělá p. Bezd. 20, Bitouchov-Malá Bělá 6, Čistá 2, Kluky 5, Kovánc 4, Kován a Krásnov 7, Lítkovice 7, Loukovec 6, Líny 3, Mnichovo Hradiště 123, Nová Ves u Branžeže 3, Velký Solec 2, Vrátno 2, Skalsko 3, Žďár 7, Žehrov 2.

Ze zasloužilých Židů místní o. ž. dlužno jmenovati zesn. pana Alberta Abelesa, býv. starostu o. ž. v historické době popřevratové. Zesnulý, ač již starý pán, byl jedním z pokrokových Židů. Začal od piky, bez groše, domohl se velkého majetku, avšak nezapomínal na svůj chudý původ a rád se chlubil, že chodil s pytlek po vesnicích. Kde mohl, přispěl nejenom chudému Židu, ale i jinověrci. V městě založil nadaci a z úroků nadace té dostává chudý izraelita a po druhé křesťan při osamostatnění se 3000 Kč.

Jinak se Židé ve městě živili převážně obchodem a mnoho jich, jak již předesláno, domohlo se značného jmění a těšili se u místního obyvatelstva velké vážnosti.

Těsně před válkou a v době válečné se bohaté rodiny židovské zde vyprodaly a odstěhovaly se do Prahy a jinam. Po válce již nevzrostl počet Židů do předválečné výše. Ti, co zůstali, živí se obchodem a zastávají místa úřednická v továrnách.

Dle poslední presenční listiny z roku 1932 čítá židovská obec náboženská v M. H. i s okolím (Bakov n. Jiz., Bělá pod Bezd., Panin Dvůr, Skalsko, Vrátno, Podkován, Rostkov a Bezděz) celkem 40 hlav.

*

Prameny:

J. V. Šimák: *Dějinné paměti okresu mnichovohradištského. Frant. Kysela: Kronika „Města Mnichovo Hradiště.“*
Dr. J. A. Herold: *Mnichovohradištsko přírodou i památkami.*
Tomáš Hindl: *Dějiny panství mnichovohradištského v rukopise, zapůjčeno p. učitelem A. Šimonem z Kláštera.*
Listinný materiál zdejší obce židovské.
Pamětnice města Mnich. Hradiště.

*

¹⁾ Václav Budovec z Budova, narozen 28. srpna 1551 v Janovičkách, dnešních Červených Janovicích, okres kutnohorský, sťat na Staroměstském rynku pro vzpouru stavovskou dne 21. června 1621. Vystavěl roku 1606 z tvrze Hradištské zámek. Waldsteinové zámek zvětšili a jsou dodnes jeho majiteli.

²⁾ J. V. Šimák: *Dějinné paměti okresu mnichovohradištského*, str. 236, 238.

³⁾ Město Mnichovo Hradiště, rukopis. kronika od Fr. Kysely.

⁴⁾ V Pamětnici města Mnich. Hradiště, založ. v roce 1834, činí kronikář zmínku, že hřbitov židovský jest téměř 500 let starý, což jest nepravdivé vzhledem na přesné záznamy prof. Šimáka, který ve svém díle „Dějinné paměti okresu mnichovohradištského“ činí první zmínku o Židech v roce 1557

⁵⁾ Dle matrič. záznamu.

⁶⁾ Pramen Dr. Herold: *Mnichovohradištsko přírodou a památkami.*

⁷⁾ *Mannschaftsbuch der Stadt M. v. J. 1837.*

⁸⁾ Pramen Tomáš Hindl: *Dějiny panství mnichovohradištského*, v rukopise.